14 OCAK 1976
YIL: 2 — SAYI: 41 - 42
ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR
Adres : P.K. 68 ZONGULDAK
Fiyatı : 100 krş.

İŞÇİ DAVASI

1975 ÖZEL SAYISI

DÜNYADA DETANT — ÜLKEDE SOSYALİZM

Sermaye Partileri arasında iktidar kavgası kızıştı...

Türkiye'nin 1975 yılındaki siyasi durumuna baktığımızda şunları görürüz. Sermaye sınıfı sık sık siyasi iktidar bunalımına düşmüştür. Bunun sonucu sık sık değişik hükümet formülleri gündeme gelmiştir. Geçici hükümet kurma teşebbüsleri olmuş ancak yürümemiştir. Erken seçim gündeme gelmiş, fakat Türkiye'deki farklı siyasal tercihler buna imkan tanımamıştır. Bu şartlar altında Milliyetçi Cephe hükümeti kurulmuş ve 1975 yılını çıkarmıştır. Ekim ayında bir ara seçim yapılmış, küçük partilerin erimeye başladıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum Milliyetçi Cephe hükümetinde yeni bir bunalıma sebep olmuş ve iki ay Millet Meclisine başkan seçilememiştir. Sonuçta yeni pazarlıklarla hükümet yürümeye devam etmiştir. Ancak esas olarak 1975 yılı, AP'nin Milliyetçi Cephe'yi gerçekleştirerek siyasi iktidara sahip olmasına ve gücünü artırmasına sahne olmuştur.

Geçici Hükümet kaçınılmaz olan zamları yaptı

1975 yılının başında Türkiye'de güven oyu almamış bir geçici hükümet vardı. Bu hükümet, yeni vergiler getiren bütçeyi çıkardı. Ayrıca siyasi partilerin oy kaybetmek korkusuyla yapmaya yanaşmadıkları zamlar da yaptı. Şeker, buğday, tekel maddeleri ve elektrik zam gördü. Bu zamlarla işçilerin ve diğer çalışanların hayat yükü biraz daha arttı. Fakat bu zamların yapılması, AP önderliğindeki Milliyetçi Cepheye iktidar zemini hazırladı. Çünkü, yapılan zamlarla ekonomi kısmen ferahlamıştı. Sermaye sınıfı ise bu sıralarda Milliyetçi Cephe girişimlerini desteklemiyordu. AP'nin ve CHP'nin katıldığı, siyasi tansiyonu düşürecek bir hükümet formülü üzerinde duruyordu.

AP toparlanmak için Milliyetçi Cepheyi oluşturdu İktidara talip oldu.

Böyle bir durumda Demirel, Milliyetçi Cephe ile iktidara talip oldu. Demirel, Milliyetçi Cephe ile bir koalisyon oluşturarak şunları yapmak istiyordu. Birincisi, yeniden iktidar olarak dağılmakta olan kadrolarını toparlamak. İkincisi, emperylist-kapitalist sistemin ve yerli büyük sermayenin yeniden tam desteğini sağlamak. Üçüncüsü, kaybettiği ittifaklarını ve oy tabanını yeniden kazanmak. Bütün bunların sonucu baş rakibi CHP'yi alt etmek.

AP, küçük partilerin tabanını kendine çekecek bir koalisyon programı hazırladı.

AP'nin ortakları olan MSP, CGP ve MHP, gelişen kapitalizm karşısında yok olan güçleri temsil eden partilerdi. Fakat hepsi de işçi sınıfının siyasi düşüncesine düşmandı. Bu bakımdan Milliyetçi Cephe'nin ve koalisyon protokolünde ise, gerek sanayideki gerek tarımdaki orta ve küçük işletmelere önemli menfaatler sağlandı. AP böylece bu tabanı da kendine çekmek istiyordu.

AP'nin asıl amacı CHP'yi yenmekti

AP'nin böyle bir programla ortaya çıkması, DP içinde bir gurubun AP ile ittifaka gitmesine neden oldu. Böylece DP parçalandı. Mecliste mebus pazarlıkları yapıldı. Milliyetçi Cephe Koalisyonu az bir farkla (222 ye 218) güven oyu aldı. Demirel ilk hedefini gerçekleştirmiş oldu. AP'nin toparlanmaya ve güçlenmeye başlaması CHP'yi hırçınlaştırdı. Ve bundan sonra AP ile CHP arasında kendi programlarını büyük sermayeye kabul ettirme mücadelesi başladı.

AP siyasi iktidarı seçimler için kullandı

Demirel, iktidar olur olmaz oy getirecek bir politika izlemeye başladı. İlk iş olarak bütün kilit noktalara kendi kadrolarını getirdi. Arkasından ithalat yaparak piyasada yokluğu çekilen maddeleri nisbeten bollaştırdı. İşçiler için önem taşıyan kıdem tazminatını 30 güne çıkardı. Sanayicilerin ihracat ve ithalat problemlerine çözüm getirmeye çalıştı. Sanayinin kredi ve teknoloji ihtiyacı için sosyalist ülkelerden önemli ölçüde imkan sağladı. Kapitalist dünyadan da bir miktar kredi temin edebildi. Böylece başlangıçta, hükümetin yaşamasına imkan tanımayacak durumdaki ekonomik güçlükleri hafifletebildi. Orta ve küçük işletmecilerin kredi imkanlarını geliştirdi. İzlediği gübre ve taban fiyatı politikasıyla toprak sahiplerinin de desteğini sağlamaya çalıştı.

Bütün bunların sonucu AP, 1975 yılında yapılan ara seçimlerden en kârlı çıkan parti oldu. AP'nin izlediği politika, DP'yi tamamen eritti. Bunun yanında koalisyon ortağı durumundaki partilerden de önemli miktarda AP'ye oy kayması oldu. Bilhassa iktidarın iddialı ortaklarından MSP bu seçimlerden büyük zarar gördü. Demirel, izlediği politika ile başarı kazanmış ve AP yeniden toparlanmıştı.

Seçim sonuçları yeni bir bunalıma sebep oldu

Seçimlerin ortaya çıkardığı durum, kendini meclis başkanının seçilememesiyle gösteren yeni bir bunalımı getirdi. Seçim sonuçları ve Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durum, iktidar ortaklarından AP ve MSP de hükümeti yaşatma konusunda tereddütler doğurdu. Seçim sonuçları MSP'yi AP'ye yeni şartlar koşmaya götürdü. Ekonomideki sıkışıklık ise AP yi ürküttü. Kazançların kaybedilmesi endişesine düşürdü. Problem yeni uzlaşmalarla şimdilik çözümlendi.

SONUÇ OLARAK...

Ekonomik ve siyasi bunalımın kesin olarak aşılamamış olması sosyal hayatta da etkisini göstermektedir. Anarşi yeniden canlanmıştır. Öğrenci olayları sermaye partileri tarafından tahrik edilmektedir. CHP yeniden kurtarıcı pozlara bürünmüş, siyasi iktidar isteğini ortaya sürmeye başlamıştır. AP ise, bu vesileyle sıkıyönetimi getirmek, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün çalışanların tepesine binmek ve ekonomideki sıkışıklığı bu şekilde aşmak hesapları içindedir. Sermaye partilerinin çıkarlarına alet olmamak için öğrenciler, can güvenliği sağlanıncaya kadar okulları boykot etmelidir.

Diğer yandan, AP'nin izlediği ekonomik ve siyasi politika belli ölçüde sermayeye güven verebildi. Sermaye sınıfının son günlerdeki tutumu, Milliyetçi Cephe Hükümeti ile uzlaşma içinde olduğunu göstermektedir. Ancak, ekonomideki ve siyasi yapıdaki durum, hala bu hükümetin uzun ömürlü olmayacağı düşüncesini doğurmaktadır.

Çağlayangil Kisinger ile

Türkiye dış politikasını yeniliyor

1975 yılında Türkiye'nin dış politikasında çok yönlü ilişkilerin geliştiği görülmektedir. Dış politikanın önemli sorunlarından Kıbrıs konusunda kayda değer bir gelişme olmamıştır. Buna karşılık Amerika'nın uyguladığı ambargo, Türkiye'nin silah sanayisi konusunda çok yönlü ilişkilere girmesine zemin hazırlamıştır. Helsinki konferansına Türkiye de katılmış ve böylece yumuşama siyasetine imza atmıştır. Bu politika doğrultusunda sosyalist ülkelerle yoğun ilişkilere girmiştir. Diğer yandan CHP genel başkanı Avrupanın sosyal demokrat ülkeleri ile ilişkileri geliştirmiştir.

Kıbrıs politikasında önemli bir gelişme olmadı

1975 yılında Kıbrıs konusunda gerek ikili gerek uluslararası planda birçok görüşmeler yapıldı. Ancak bu görüşmelerde anlaşma zemini sağlayacak bir ilerleme olmadı. Bu arada Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Kıbrıs konusunda bir oylama yapıldı. Yabancı askerlerin Kıbrıs'tan geri çekilmesi ve Kıbrıs'ın toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesi yolunda karar alındı. Bu karar 117 ye karşı 1 oyla alındı. 1 oyu sadece Türkiye kendisine verdi ve kararı reddetti. Yunanistan"la ikili ilişkilerde de bir gelişme olmadı.

AP, Kıbrıs konusunda uzlaşmacı bir tavırdan yana idi. Ancak iç politika nedeniyle kesin bir tavır alamadı. Muhalefetteki CHP'nin ve kendi koalisyon ortaklarının bu meseleyi iç politikada istismar etmeleri AP'nin girişimlerine engel oldu.

Ambargo kalktı. Silah sanayisi için yoğun dış temaslar yapıldı.

Amerika'nın askeri yardımı kesmesi ve silah satışına ambargo koymasıyla birlikte Türkiye'de savaş sanayisi kurma istekleri ortaya çıkmıştı. Türkiye'deki kapitalistler, savaş sanayisini kendileri için kârlı bir yatırım alanı olarak görüyorlardı. Onların bu istekleri 1975'in sonlarında somutlaşmaya başladı. İlk olarak Türkiye, İran ve Pakistan ortak silah sanayisi için anlaştılar. Anlaşmaya göre üç ülke güdümlü füze, tank, top yedek parçaları ve helikopter yapmayı amaçlamaktadırlar.

Savaş sanayisi için NATO ülkeleriyle de temaslara girildi. Brüksel'de yapılan son NATO toplantısında Türkiye, silah imalatı için ortak yatırımı amaçlayan bazı teşebbüslerde bulundu. Bu arada Almanya ile bazı anlaşmalara varıldı. Almanya'nın bugüne kadar NATO çerçevesinde Türkiye'ye yaptığı askeri yardım genişletildi. Alman silahlı kuvvetlerinin kadro dışı bırakılan askeri malzemelerinin Türkiye'ye devri kararlaştırıldı. Türkiye'nin silah ve malzeme ihtiyacının Almanya tarafından karşılanacağı, Türk ordusunun Alman sistemine göre düzenleneceği açıklandı. Bu arada iki ülke ortak tank yapımı için de anlaştı. Kısaca, NATO içinde Amerika'nın yerini Almanya almaya başladı.

Bunların yanında, uçak sanayisinin kurulması için Milli Savunma Bakanlığı'nın tercihini Amerikan şirketlerinden yana kullandığı da belli oldu.

Türkiye'nin izlediği dış politika çelişkili bir görünüm taşımaktadır. Çünkü, 1975 yılının en önemli gelişmesi barış yolunda atılmış adımların olmasıdır. Helsinki konferansı kararları, anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözümünü öngörmektedir. Ve Türkiye de 1975 ağustosunda yapılan bu toplantıda alınan kararlara imza atmıştır. Dünyada yumuşama politikasını onayladığı belirtmiştir. Hal böyle iken Savaş Sanayisi yatırımlarını amaçlayan dış ilişkilere girişilmesi bir tek şekilde izah edilebilir. Türkiye'deki sermayedarlara büyük ve kârlı bir yatırım alanı yaratmak.

Sosyalist ülkelerle ilişkilerde büyük adımlar atıldı.

Türkiye, yumuşama siyasetinin bu yönünde 1975 yılında çok hızlı adımlar attı. İlk olarak Bulgaristan'la Enerji anlaşması yapıldı. Arkasından Sovyetler Birliğinden büyük çapta kredi sağlandı. Sovyet Başbakanı Kosigin Türkiye'yi ziyaret etti. Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında yeni ekonomik anlaşmalar imzalandı. Demirel, Bulgaristan'ı ziyaret etti. Türkiye ile Bulgaristan arasında ekonomik ve kültürel anlaşmalar imzalandı. Aynı şekilde Romanya da ziyaret edildi ve bu ülke ile de anlaşmalar imzalandı. Son olarak Çekoslavakya Başbakanı Türkiye'yi ziyaret etti. Özellikle sanayi yatırımları için işbirliği anlaşmasına varıldı.

SONUÇ OLARAK...

Türkiye'nın dış politikasında 1975 yılında, dünyadaki yumuşamaya uygun olumlu gelişmeler olmuştur. Fakat silah sanayisi konusundaki girişimler, bu politikanın tutarlı bir nitelik taşımadığını göstermektedir.

1975'de uluslararası gerginlik azaldı, sınıf mücadelesi kızıştı

1975 Yılında Dünyada Durum

Dünyada var olan çelişkiler çeşitli biçimlerde kendini gösterdi.

SOSYALİST SİSTEM İLE KAPİTALİST SİSTEM ARASINDAKİ ÇELİŞKİ:

Bu çelişki «detant» (yumuşama) politikasıyla varlığını sürdürdü. Gazetemizin üçüncü ve onuncu sayılarında bu mesele anlatıldı. 1975 yılı bu politikanın kapitalist sistem tarafından resmen kabul edildiği yıl oldu. Helsinki şehrinde toplanan Avrupa ülkeleri ve Amerika detant polotokasına uygun kararlar aldılar.

Helsinki kararları Türkiye'nin dış politikasında etkisini gösterdi. Milli Cephe hükümeti Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Çekoslavakya ve Romanya gibi Sosyalist ülkelerle ilişkilerini arttırdı Ancak «detant» politikasını anlamıyanlar Demirel'in ülke içinde işçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesine baskı getirmesine şaştılar. Halbuki bunda şaşacak bir şey yoktur. «Detant» uluslararası bir durumdur. Ülke içinde işçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasında mücadele ise başka bir durumdur.

EMEK - SERMAYE ÇELİŞKİSİ

Geçtiğimiz yıl işçi sınıfı ile sermaye sahipleri sınıfı arasındaki mücadele ulusal planda kaldı. Uluslararası sermayenin sömürüsüne karşılık işçi sınıfı mücadelesi uluslararası seviyede bütünlük göstermedi. Bunun en açık örneği Portekiz de görüldü. Portekiz işçi sınıfı sosyalist iktidar için yaptığı mücadelede yalnız kaldı.

EMPERYALİST ÜLKELERLE EZİLEN MİLLETLER ARASINDAKİ ÇELİŞKİ

1975 yılında bir çok sömürge ülke siyasi bağımsızlığına kavuştu. Bunların bir çoğu silahlı bir çatışmaya girişmeden barışçı yoldan siyasi bağımsızlığına kavuştu. Angola, Mozambik gibi ülkelerde ise uzun süren bir silahlı mücadeleden sonra siyasi bağımsızlık kazanıldı.

Ulusal kurtuluş hareketlerinde iki durum kendini gösterdi. Birincisi ulusal kurtuluş savaşlarının başarısında sosyalist sistemin varlığı belirleyici rol oynadı. Bugün Angola'daki mücadelenin başarısı tamamen sosyalist sistetemin yardımlarına bağlıdır. İkincis ulusal kurtuluş hareketinin başarıyla sonuçlanması için bunun sadece siyasi bağımsızlık seviyesinde kalmaması gerekmektedir. Emperyalist işgale son vermek yetmez. Aynı zamanda kapitalist sisteme de son vermek gerekmektedir. Onun için ulusal kurtuluş hareketi eğer aynı zamanda kapitalizme karşı bir mücadele ise gerçekten başarıya ulaşabilir.

1975 yılı aynı zamanda Emperyalist - kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki çelişkiyi yumuşatmak için yoğun çabalarıyla geçti. Seri toplantılar yapıldı. Ama kesin bir sonuca varılamadı.

PORTEKİZ İŞÇİ SINIFI YALNIZ KALDI

Portekiz işçi sınıfı uluslararası sermayeye ve Portekiz'li sermayedarlara karşı verdiği mücadelede yalnız kaldı.

Portekiz işçi sınıfının siyasal mücadelesi, bütün kapitalist ülkeler işçi sınıfına canlı bir örnek oldu. Mücadelenin çeşitli dönemleri, işçi sınıfına önemli dersler verdi.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE VE İŞÇİ SINIFI

Portekiz'de 40 yıldır hüküm süren faşist yönetimin yıkılmasında işçi sınıfı yalnız değildi.

İŞÇİ DAVASI'nın daha önceki sayılarında (19 ve 30. sayılar) belirttiğimiz gibi, Portekiz'deki faşist rejimin yıkılması emperyalist ülkeler tarafından isteniyordu. Çünkü Portekiz'de kapitalizmin gelişme durumu, burjuva demokrasisinin yaşamasına artık elverişli idi. Ayrıca Portekiz'in askeri diktatörlükten sermaye yanlısı sivil yönetime geçmesi, emperyalizmin yeni dünya politikasıyle de uygun düşüyordu. Bu nedenle emperyalist ülkeler faşist yönetimin arkasından desteklerini çektiler. Bu desteğin çekilmesi, Portekiz'deki faşist yönetimi zayıf düşürdü. Portekiz'de işçi sınıfının yanı sıra, emperyalist ülkelerle dayanışma ve ekonomik işbirliği içinde olan bir kısım sermayedarlar, emekçiler, köylüler de faşizme karşı idi. Hatta sömürge savaşlarının sona ermesini isteyen bir kısım askerler de bu yönetime karşı idi. Bu nedenlerin birleşmesi, faşizmin çöküşünü hızlandırdı. Sermayedarlar, faşist yönetimin yıkılmasından sonra kendilerinin siyasal temsilcilerinin iktidarda kalacağından emindiler.

Ancak, askeri darbe ile faşizmin yıkılması, ülkede en iyi örgütlenmiş olan Portekiz Komünist Partisinin ülkedeki yönetimde ağırlık kazanmasını sağladı.

DEVRİMİN YÜKSELME DÖNEMİ

Adı sosyalist olmakla birlikte batı avrupadaki sosyal-demokrat partilerle aynı ilkeleri savunan Portekiz Sosyalist Partisi, ilk dönem işçi sınıfının yanında yer aldı. Faşist yönetimin kalıntılarının temizlenmesi için Portekiz Komünist Partisi ile işbirliğini artırdı. İşçi sınıfının siyasal kuvvet kazanması sermayeyi temsil eden «sağ güçler»i tedirgin etti. Karşı darbe girişimlerinde bulunuldu. Ancak bu darbeler destek bulmadı ve başarısız kaldı. Bu girişimden sonra işçi sınıfı partisi ülke yönetimini üstlenen Silahlı Kuvvetler Hareketi ve Devrim Konseyi içinde güç kazandı.

DEVRİMİN DURAKLAMA DÖNEMİ

Portekiz'de faşizmin yıkılmasından sonra devrimi ilerletmek isteyen işçi sınıfı sosyalist iktidarın kurulması için mücadele etti. Ancak faşizme karşı mücadelede işçi sınıfının yanında olan diğer sınıf ve tabakalar, kapitalizme karşı mücadelede işçi sınıfını yalnız bıraktılar. Hatta bir kısmı karşısına geçti.

İşçi sınıfının sosyalizme geçişine bu karşı çıkış yavaş yavaş belirginleşti. Portekiz'in nasıl yönetileceğini belirleyecek olan Anayasa'yı hazırlayacak kurucu meclis seçimleri devrimin duraklama döneminin başlangıcı oldu. Bu seçimlerde Portekiz Komünist Partisi yüzde 12 oy alabildi. Portekiz Sosyalist Partisi ve köylülere dayanan Halkçı Parti en çok oyu aldılar. Portekiz'li sermayedarlar ve uluslararası sermaye Portekiz'de sosyalizme geçişe şiddetle karşı çıkıyordu.

Portekiz'de subaylar çeşitli tutarsızlıklardan sonra burjuva demokrasisinde karar kıldılar.

Avrupa'daki sosyal demokrat partilerle dayanışma içinde olan Portekiz Sosyalist Partisi de işçi sınıfının iktidardaki etkinliğinin azalmasını istedi. Kendisinin Portekiz'de burjuva demokrasisinden yana olduğunu açıkladı. Yerli ve yabancı sermayedarların sömürü özgürlüğünü savundu. Oyların yüzde 30 dan fazlasını aldığını ileri sürerek iktidarda daha fazla yer istedi. Bunun için de işçi sınıfını sermayeye karşı yürüttüğü siyasal mücadelede yalnız bıraktı. Böylece iç ve dış sermayedarların, onların siyasal iktidarlarının desteğini, güvenini sağladı.

DEVRİMİN GERİLEME DÖNEMİ

Portekiz'de sermaye sınıflarını temsil eden sağ güçler sosyalist partiyi de kendi saflarına çekince işçi sınıfına karşı hücuma geçtiler. Küçük toprak sahipleri Goncalves Hükümetinin toprak reformunu uyglaumasına karşı çıkarıldı. Onlara, «ellerindeki toprakların alınacağı» korkusu verildi.

Ayrıca Devrim Konseyi, Portekiz Komünist Partisinin etkisiyle ülkenin işçi, köylü, emekçi halktan seçilecek Komiteler tarafından yönetilmesini kabul etti. 25 nisan darbesinden sonra alınan millileştirme kararlarını uygulamaya başladı. Bu durum işçi sınıfının desteğini sağlarken, sermaye sınıfının tepkisini çekti. Bunun için hükümeti protesto eden sağcı gösteriler düzenlendi. Küçük köylüler hükümete karşı kışkırtıldı. İşçi sınıfı yaptığı kitle gösterileriyle Goncalves Hükümetinin uygulamalarını desteklediğini açıkladı. Bu defa köylüler işçilerin üzerine gönderildi. Devrime karşı olan güçlerle birleşen Sosyalist Parti Amerikan casusluk teşkilatından (CİA) paraca destek aldı. Portekiz'e mali yardımda bulunan kapitalist ülkeler hükümete yardımı kestiler. Sermayenin siyasal temsilcilerinin iktidarda olduğu demokrasi (burjuva demokrasisi) kabul edilmedikçe yardım yapılmayacağını açıkladılar.

Portekiz işçi sınıfı ise bütün bunlara yalnız başına karşı koyacak güçte değildi. Bu durum, sermayenin safında yer tutan Sosyalist Parti'nin iç savaş çıkarma tehdidi karşısında işçi sınıfının gerilemesine yol açtı. Sermaye sınıfı ise ilk dağınıklığını gidermişti. Bunun için işçi sınıfına karşı ordu ve sivil halk arasında silahlı saldırı hazırlıkları bile başladı. Aynı şekilde ordu içinde de sermaye yanlısı subaylar toparlanmaya başladı.

Uluslararası işçi sınıfı ise (Sovyet Rusyanın desteği dışında) Portekiz işçi sınıfıyla dayanışma içine giremedi.

Böylece iç ve dış sermayenin ve onların siyasal temsilcilerinin saldırıları karşısında yalnız kalan Portekiz işçi sınıfı geri adım atmak ve burjuva demokrasisine razı olmak zorunda kaldı.

KAZANILMIŞ HAKLARI SAVUNMA DÖNEMİ

İşçi sınıfının programının önemli ilkelerini uygulamaya yanaşan Goncalves Hükümetinin yerini alan Azevedo Hükümeti daha çok sermaye sınıfına dayanmaktadır. Nitekim, daha bu hükümetin kuruluşunun ilk dönemlerinde bu açıkca görülmüştür. Azevedo hükümeti, ülkedeki ekonomik bunalımın faturasını işçilere ödetmek istemiştir. İşçilerin zam taleplerini kabule yanaşmamıştır. Üstelik bu hükümetin «Devrimi savunan bir hükümet» olduğunu ileri sürmüştür. İşçilere «Daha çok çalışma, daha sıkı disiplin» önermiştir. İşçi sınıfı bu aldatmacaya inanmayınca askerleri grevci işçilerin üzerine saldırmaya zorlamıştır.

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal.

Ancak, Karvalho gibi generaller Azevedo Hükümetinin kendilerini de yerlerinden alacağını görünce bu defa işçilerin üzerine gitmek istememişlerdir.

Ne var ki, Karvalho'nun da yerinden alınmasiyle Portekiz Komünist Partisinin ordu içindeki etkinliği biraz daha azaldı. İşçi sınıfıyla sermaye sınıfı arasında kesin tercih yapamayan subaylar işçi sınıfının etkinliğinin azalması karşısında saflarını sermayeden yana seçtiler. Böylece sermayenin etkin olduğu Azevedo Hükümeti ülkeye egemen duruma geldi. İç ve dış sermaye, Portekiz'de iki yıl süren karşılıklı mücadeleden sonra işçi sınıfının iktidardaki gücünü azaltmış oldu. Yapılacak seçimler sonunda sivil yönetimde de sermaye sınfı temsilcilerinin olacağı göründüğünden seçimlerin 1976 nisanında yapılacağı açıklandı. Anayasayı hazırlayan kurucu mecliste ise kapitalizmin yıkılmasına karşı olan siyasal temsilciler çoğunluktadır. Dolayısıyle sermaye sınıfının Anayasadan da endişesi yoktur.

Portekiz işçi sınıfı ise, seçimlerde kendi partisinin oylarını artırarak kazandığı haklarını savunma durumundadır. Faşizmin yıkılmasından sonra sosyalizme geçemeyen Portekiz'de en azından burjuva demokrasisinin sağlam kalmasına çalışmaktadır.

İşçi sınıfı, faşizme karşı mücadelede yanında gördüğü diğer sınıf ve tabakaları kapitalizme karşı kendi karşısına geçmiş olarak bulmaktadır. Demokrasi için mücadele bitince bunların işçi sınıfıyla birlikteliği de bitmektedir. Portekiz'deki köylüler böyle yapmıştır. Şehirlerdeki küçükburjuva dediğimiz küçük sermayedarlar, aydınlar, subaylar böyle yapmıştır.

Ayrıca, yıllarca burjuvazinin faşist yönetimine hizmet etmiş ordunun subaylarına güvenilmez. Bunlar kim güçlü ise ondan yana olmaktadırlar.

İŞÇİ DAVASI, Portekiz'de faşizmin yıkıldığı sıralarda bu durumu görmüştür. Darbeden sonra işçi sınıfının geçici etkinliğine ve askerlerin «devrimci gevezeliğine» aldanan bazı sosyalist yazarlar, hatta partiler Portekiz'de askerlere fazla güvenerek askeri darbenin sosyalizme dönüşmekte olduğundan bahsetmişlerdir. Olaylar ise, İŞÇİ DAVASINI bir kere daha haklı çıkarmıştır.

İSPANYA DEMOKRASİYE GEÇİŞİN SANCISINI ÇEKİYOR

İspanya'da yönetimi devralan Kral Karlos, kendisine yönetimi veren Franko ile birlikte.

İŞÇİ DAVASI, 5 kasım 1975 tarihli 32. sayısında «Franco rejiminin yıkılacağını» yazmıştı. Dünyadaki durum ve İspanya'da meydana gelen olaylar bunu göstermektedir. İçinde yaşadığımız yıl bunu daha yakından göreceğiz.

SİSTEMLER ARASI MÜCADELE

İspanya'da faşist rejimden burjuva demokrasisine geçilmesinin dünyadaki gelişmelerle yakından ilgisi vardır. İspanya'daki kapitalizmin gelişme seviyesi faşizmi lüzumsuzlaştırmıştır. Bunun yanı sıra emperyalist sistem, uluslararası işçi sınıfı hareketinin güçlenmesi; sosyalist sistemin kuvvet kazanması ve kapitalist ülkelerde işçi sınıfının artan mücadelesi karşısında Avrupa'da faşist yönetimler yerine sermaye sınıfının iktidarda olduğu burjuva demokrasisini istemektedir. Emperyalist sistemle sosyalist sistem arasındaki mücadele, bugün emperyalizmi böyle bir siyasi sınıra çekilmeye zorlamıştır.

İSPANYA'DA EMEKLE SERMAYE ARASINDAKİ MÜCADELE KIZIŞIYOR?

İspanya'da kapitalizm 1960 - 1974 yılları arasında hızlı bir gelişme gösterdi. Ancak 1974 yılında bütün emperyalist - kapitalist sistemi saran ekonomik bunalım İspanya'yı da etkiledi. Batı Avrupada bunalım sonucu işçi çıkarımının hızlanması, İspanyol işçilerinin de işten atılıp ülkesine dönmesine sebep oldu. Bu durum işçi dövizleri çok geniş olan İspanya'nın bu imkânının kısılmasına yol açtı. Aynı şekilde, kapitalist dünyadaki bunalım İspanya'ya yapılan yatırımların da düşmesine yol açtı. İspanya'daki yatırımlar yüzde 20 düştü. Aynı nedenlerle ülkeden yapılan ihracat azaldı. Endüstri üretimi düştü. Buna karşılık ithalat arttı. Bunun sonucu dış ticarette 10 milyar dolar (160 milyar lira) açık meydana geldi. Devlet bu açığı kapatmak için yabancı ülkelerden borç para aldı. Devlet bu yükü işçilerin ve diğer ücretlilerin sırtına yüklemek istedi. Bu nedenle devlet işletmelerinde çalışan işçilerin ücret artış istekleri kabul edilmedi. Ülkede ücret artışları donduruldu. Bu durum işçi sınıfının tepkisiyle karşılaştı. İşçiler sık sık grevler ve gösterilerle hükümeti protesto etti. Faşist yönetimin işçiler üzerine saldırması, işçi sınıfının daha hareketli siyasal mücadele vermesine yol açtı.

Kısaca ülkede emekle sermaye arasındaki mücadele kızıştı.

Sermaye sınıfı işçilerin ekonomik isteklerinden rahatsız oluyordu. Ancak, yabancı tekelle le içiçe geçerek güçlenmiş olması ona cesaret veriyordu. Kapitalizmin gelişme seviyesi, işçi sınıfının bir kısım ekonomik ve sosyal isteklerinin karşılanabilmesine elverişli idi. Bu nedenle bu sermayedarlar, rejim sorunu nedeniyle ülkede karışıklık çıkmasına ve böylece üretimin ve kârın azalmasına karşı idiler. Sermaye sınıfı, burjuva demokrasisi içinde işçi sınıfıyla başa çıkabileceğine inanıyordu.

YABANCI TEKELLERİN VE EMPERYALİST ÜLKELERİN İSPANYA ÜZERİNE PAZARLIKLARI

İspanya'da burjuva demokrasisine geçilmesi, dünya ve İspanya'nın kendi iç durumu bakımından elverişlidir. Ancak, demokrasiye geçişi güçleştiren daha doğrusu uzatan iki etken vardır :

Birincisi, emperyalist ülkelerin ve çokuluslu tekellerin İspanya'daki çıkarlarının çatışması. Halen İspanya üzerinde Amerika ile Ortak Pazar ülkeleri (Avrupa Ekonomik Topluluğu - AET) çıkar çekişmesi vardır. Bu çekişme şu veya bu yönde noktalanamamıştır.

İkincisi, İspanya'da faşist rejim 40 yıl yaşadı. Kanlı bir iç savaştan sonra faşist rejim, ülkeye kendi sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel anlayışını yerleştirdi. Bu kurumların hayatiyeti faşizmin sürmesine bağlı. Bu nedenle faşist kurumlar, normal demokrasiye geçişe karşı çıkıyor. Faşist düzeni korumakla ve sürdürmekle görevli Milli Muhafız Ordusu, kilise, falanjist parti örgütleri bunların başında gelmektedir. Bu kurumlar, burjuva demokrasisine geçilince en azından hayat garantisi istemektedir.

AMERİKA-AET ÇEKİŞMESİNİN NEDENİ

Ayrıca, İspanya'da alt yapı yatırımları yeni sanayi kuruluşlarının kurulmasına elverişlidir. Yani, ulaştırma, enerji, petrol işleme sanayisi gibi sanayiler oldukça gelişmiştir. İşte bu durum, Amerikan emperyalistleri ile Avrupalı emperyalistler arasında İspanya üzerinde kavgaya sebep olmaktadır. İspanya, buralarda kurulacak yeni sanayilerle Afrika ülkelerine mal satmak, sermaye ihraç etmek için Amerika ve AET tarafından atlama tahtası olarak kullanılmak istenmektedir. Amerika İspanya'yı AET'nin etkisine bırakmak istememektedir.

Aynı şekilde Amerika İspanya'yı askeri bakımdan da yeni uygulamasına uygun görmektedir. Azor - Korsika - Girit - Kıbrıs adaları hattı, İspanya ile tamamlanmış olacaktır. Böylece hem sosyalist ülkeler, hem de Avrupa'daki kapitalist ülkeler Avrupanın güneyinden çevrilmiş olacaktır.

Franco yönetimi bugüne kadar Amerika'nın bu isteklerine hayır dememiştir. Zaman zaman başgösteren anlaşmazlıklar, bu işbirliğinden sağlanacak kârın paylaşılmasından doğan anlaşmazlıklardır. Bunlar da pazarlıkla, zaman zaman da Amerika'nın zorlamasıyla çözülmüştür.

Faşizmin yerini burjuva demokrasisine bırakmasını isteyen Amerika, aynı zamanda bu geçişi de yavaşlatmaktadır. Çünkü, bugün faşizmin yıkılması halinde mevcut yöneticilerin iktidar olma şansı yoktur. Muhalefeti oluşturan partiler içinde Halkçı Sosyalist Partisinin yapılacak bir seçimde oyların çoğunluğunu alması beklenmektedir. Diğer sosyalist partiler de önemli oy almaya adaydır.

Ancak, Halkçı Sosyalist Parti sosyalist enternasyonale dahildir. (CHP'nin de girmeyi düşündüğü enternasyonal.) Ve adı sosyalist olmakla birlikte kapitalizme karşı bir parti, işçi sınıfı partisi değildir. Sosyal Demokrat bir partidir. Diğer sosyalist Parti de Avrupada muhalefette bulunan sosyalist partiler gibidir. Bu partilerin Avrupada iktidarda ve muhalefette olan sosyal demokrat partilerle ilişkisi vardır. Bu nedenle AET ülkeleri bu partiler üzerindeki yasakların kalmasını istemektedirler.

Amerika ise bu partilerle ilişki kurmak için CIA elemanlarını bile İspanya'ya göndermiştir. Ancak pazarlıkta başarılı olamamıştır.

Böyle bir anda yönetime geçen Karlos ise kendisine yeni umutlar bağlanmasına yol açmıştır. İspanyol sermayedarlar da Amerika ile AET arasındaki çelişkiden yararlanarak kendi paylarını artırmak için iki tarafla pazarlık yapmayı amaçlamaktadırlar. Kral Karlos, bir kısım ekonomik reformlar yaparak mevcut yönetimin ömrünü biraz daha uzatmak istemektedir.

Amerika da muhalefetin kendi siyasetine yaklaşmasına kadar Karlos yönetimine karşı çıkmamaktadır. Ayrıca İspanya'daki isteklerini gerçekleştirmek istemektedir.

İşte bir yandan Amerika ile Batı Avrupa kapitalist ülkelerinin arasındaki çıkar kavgası, bir yandan faşist kurumların muhalefeti İspanya'da burjuva demokrasisine geçişi geciktirmektedir. Fakat bu durum uzun sürmeyecektir. Nitekim daha şimdiden Karlos, Komünist Parti dışındaki partilere serbestlik tanınacağını açıklamıştır. Böylece muhalefeti bölmüştür.

Ancak İspanya işçi sınıfı bu oyunu bozmak için mücadelesini sürdürmektedir. Uluslararası işçi sınıfı dayanışması içinde, İspanya'da sürdüreceği mücadele ile kendini emperyalist ülkelere ve İspanya sermayedarlarına kabul ettirmeye çalışacaktır. İspanyol Komünist Partisi Genel Sekreteri Carillo, bunun mücadelesini verdiklerini de açıkça söylemektedir.

Angola halkı, Angola Halk Cumhuriyeti lehine bir gösteri sırasında.

Angola Halkının Emperyalizme karşı mücadelesindeki en büyük desteği SOSYALİST SİSTEM

Angola, yıllarca Portekiz'in sömürgesi olarak kalmıştır. Angola'nın yeraltı kaynaklarının zenginliği, zamanla Avrupalı ve Amerikalı tekelleri de bu ülkeye çekmiştir.

Bu durum, Angola'da emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık savaşına yol açmıştır. İŞÇİ DAVASI, 36. sayıda, bu mücadelenin nasıl başlayıp geliştiğini, geniş bir şekilde ele almıştı. Bu yazıda özet olarak şöyle demiştik :

Angola, Portekiz sömürgeciliğine karşı başlattığı ulusal bağımsızlık savaşını başarıyla sonuçlandırmıştır. Ancak, Avrupa ve Amerika ve Japon tekelleri Angola'daki ekonomik sömürülerini sürdürmek istemişlerdir. Bu durumda Angola halkı, bu emperyalist ülkelere ve tekellere karşı ekonomik bağımsızlık mücadelesini de yürütmek zorunda kalmıştır. Angola'daki işbirlikçi sermaye sahipleri ise, bu mücadelede emperyalist ülkelerin safında yer almıştır. Böylece Angola'lı sermayedarlarla emperyalist ülkeler Angola işçilerine, köylülerine, emekçilerine karşı birleşmişlerdir. Bu durum karşısında Angola halkı, sosyalist ülkelerden yardım istemiştir. Sovyetler Birliği ve Küba, Angola halkının yardımına koşmuştur. Angola halkını emperyalist ülkelerin saldırısına karşı savunmuştur. Angola'nın uranyum gibi askeri önemi büyük olan yeraltı kaynaklarının emperyalist sistemin çıkarı için kullanılmasına engel olmuştur.

Angola'daki mücadele, ezilen milletlerin emperyalizme karşı mücadelesinin bir örneğidir. Bu mücadeleden çıkan sonuçlar ise şunlardır :

Emperyalizme karşı siyasal bağımsızlık kazanmak, emperyamin sömürüsünden kurtulmak demek değildir. Aynı zamanda ekonomik bağımsızlık mücadelesi de verilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu mücadelenin başarısı, sosyalist sistemin desteğine bağlıdır. Bu destek, emperyalizmin ülkeden kovulmasından sonra da sürmek zorundadır. Çünkü Angola gibi ülkelerde sanayi çok gelişmemiştir. Buna bağlı olarak, işçi sınıfının ülkeyi sosyalizme götürecek örgütlü gücü de zayıftır. İşçi sınıfının sosyalizmi kurablimesi, sosyalist sistemin devamlı yardım ve desteğiyle mümkündür. Nitekim Küba'da sosyalizm böyle kurulmuş ve ayakta kalmıştır. Sosyalist ülkelerin bu gibi ülkelere yardım ve destekte bulunması, işçi sınıfının uluslararası dayanışma görevidir.

DETANT SOSYALİST SİSTEMİN ANGOLA'YA YARDIM ETMESİNE ENGEL DEĞİLDİR

Angola halkı, siyasal bağımsızlığını elde ettikten sonra Angola Halk Cumhuriyetini kurdu. Sosyalist sistem cumhuriyetin güçlenmesi ve emperyalistlerin kesin olarak yenilgiye uğratılması için bu ülkeye yardım ediyor. Amerika ise, emperyalist çıkarları için isyancı örgütleri desteklerken sosyalist sistemin Angoladaki meşru hükümete yardımını detanta aykırı bulunduğunu açıklıyor. Oysa Angola halkına yardım detanta aykırı değildir.

Yumuşama, yani uluslararası gerginliğin azaltılması, anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözümlenmesi, sosyalist ülkelerin başından beri izlediği bir politikadır. Bunun emperyalist sisteme de kabul ettirmiştir. Angola'da Amerika ve diğer emperyalist ülkeler, meşru hükümete karşı ayaklananlara yardım etmektedirler. Bu ayaklanmaya karşı Angola halkı kendini savunmaktadır. Kurtuluş savaşını sürdürmektedir. Sosyalist sistemin yaptığı ise Angola halkına bu haklı davasında destek olmaktır. Böyle bir mücadeleye yardım etmek ise detanta aykırı değildir. Çünkü detant, sınıf mücadelesine ve emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesine engel değildir. Bu durumda Angola halkını savunmak sosyalist ülkelerin görevidir.

AMERİKAN SENATOSU, HÜKÜMETİN ANGOLA'YA MÜDAHALE ETMESİNE KARŞI ÇIKIYOR

Amerika'da hükümetin Angola'ya müdahale etmesi, Amerikan halkı tarafından da tepki görmektedir. Amerikan Meclisi olan Kongre de Başkan Ford'un Angola'daki isyancılara yardımına karşı çıkmaktadır.

Angola'ya silah ve asker yardımının yapılması ile yeni bir Vietnam savaşının çıkmasından endişe etmektedirler.

Böylece Amerikan ekonomisinin ve temsilcisi oldukları sermaye sınıfının yeniden çıkmaza girmesinden korkmaktadırlar. Ayrıca, Angola ile ticaret ilişkilerine girilmesinin daha kârlı olacağına inanmaktadırlar.

Ancak bunlar istese de istemese de Angola halkı meşru hükümetini onlara kabul ettirecektir. Daha şimdiden bir kısım kapitalist ülkeler Angola Halk Cumhuriyetini resmen tanıdıklarını açıklamak zorunda kalmışlardır.

İŞÇİLER .... SENDİKALAR

RECEP KÜREKÇİ

1975

● Halil Tunç

Türk-İş: üyeleri azalıyor

1975 yılında TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) içinde çalkantı devam etti. Hiç bir konuda bütünlük sağlanamadı. Bir çok sendika TÜRK-İŞ'ten koptu.

Yöneticilerinin yanlış tutumları yüzünden TÜRK-IŞ bu duruma düşmüştür. TÜRK-İŞ yöneticileri daima sermaye sınıfına hizmet etmiş, işçi sınıfına düşmanlık yapmıştır. Onlar, işçilerin sınıf bilincine ulaşmasını önlemek için uğraşmışlardır. İşçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasında uzlaşmaz çıkarlar olduğu gerçeğini saklamak istemişlerdir.

Ama, artık, TÜRK-İŞ yöneticilerinin ihaneti işçilerin gözünde iyice açığa çıkmıştır. Bu nedenledir ki, TÜRK-İŞ tabanındaki çözülüşü durdurmak için yeni oyunlar peşine düşmüştür. Geçen sene 16 Haziran'da İzmir bölgesinde bu amaçla bir **«uyarı grevi»** uygulamışlardır. Ayrıca çeşitli bölgelerde **«işçi kurultayları»** düzenlemişlerdir. Böylece bir yandan tabandaki işçilerin nabızlarını yoklarken, bir yandan da çeşitli siyasi eğilimler taşıyan yöneticilerin güçlerini tespit etmek istemişlerdir.

TÜRK-İŞ yöneticilerinin tutunma çabaları boşunadır. Gelişen işçi sınıfı hareketi böyle yöneticileri başından atmasını bilecektir.

SENDİKALARIMIZA SAHİP ÇIKALIM

İŞÇİLER,

Bugün Türkiye'de mevcut sendikaların çoğu bizlerin çıkarlarını koruyacak güçte değildir. Sendika yöneticilerinin çoğu işçi sınıfı hareketine ters düşmüştür. İşçilikten uzaklaşmış bazı kişiler sendikacılığı geçim kapısı haline getirmiştir. Sendikacılar, işçileri sendika çalışmalarından uzak tutmaktadırlar. Ancak kendi şahsi çıkarları söz konusu olunca işçileri sendikalara çağırmaktadırlar. Kendi aralarındaki koltuk kavgasına işçileri alet etmek istemektedirler.

İŞÇİLER,

Sendika yöneticilerinin yaptıkları bu kadar değildir. En büyük ihanetleri politik mücadele konusunda görülmektedir. Sendikacılar, işçi sınıfının politik mücadelesini saptırmak için çeşitli oyunlar oynamaktadır.

TÜRK-İŞ yöneticileri baştan beri **«partilerüstü»** dedikleri bir politikayı tatbik etmişlerdir. Aslında partilerin üstüne çıkmak bir yana sermaye partilerinin kuyruğuna takılmışlardır. İktidarda bulunan sermaye partileri ile uzlaşmak TÜRK-İŞ'in değişmez düsturu olmuştur. Ne var ki, TÜRK-İŞ yöneticilerini bu sahte tutumları artık iflas etmiştir.

DİSK yöneticilerinin politik tutumları da özünde TÜRK-İŞ'ten pek farklı değildir. Onların sosyalist mücadeleden bahsetmeleri hep sözde kalmıştır. Amaçları her zaman kendi çıkarları uğrunda sosyalizme inananları kullanmak olmuştur. Bugün DİSK yöneticileri kendilerini bir parti yerine koymaktadırlar. Yaşadığımız dönemi **«faşizme karşı demokrasi mücadelesi»** olarak göstermektedirler. Sosyalizm için mücadeleyi ise sonraya bırakmaktadırlar. Bu nedenle sermaye sınıfının demokrasiden yana görünen partisi olan CHP'yi iktidara getirmek için çalışmaktadırlar. Geçen sene DİSK'in İzmir ve İstanbul'daki **«demokrasi mitingleri»** de bu amaçla düzenlenmiştir. Ve CHP iktidara gelince de işçi sınıfının partisini kendilerinin kuracağını söylemektedirler. DİSK yöneticilerinin bu yanlış tutumları aynen TÜRK-İŞ gibi iflas etmeye mahkumdur.

İŞÇİLER,

Sendikaların bu berbat durumda olmasının başta gelen sorumluları elbette bugünkü yöneticilerin çoğudur. Ama bunu söylemekle meseleyi halledemeyiz. İşin doğrusunu aramak gerekirse sorumluluk bizimdir. Mücadele etmezsek kimse bizi düşünmez. Bizim ona-buna hayıflanmaya hakkımız yoktur. Haklarımızı ancak kendimiz alabiliriz.

İŞÇİLER,

Hepimize bu konuda görevler düşüyor. Sendikalar bizim öz malımızdır. O sendikadan bu sendikaya geçmek için boşuna zaman kaybetmeyelim. Bütün sendikaları ele geçirip adam etmek için uğraşalım. Sendikalarımızı üç beş kişilik çetelerin elinden kurtaralım.

Bugün Türkiye'de hepimizin ortak meseleleri vardır. Bütün sendikaları bu meselelerimiz için çalışmaya zorlayalim.

Ortak taleplerimiz şunlardır : İş güvenliğimiz sağlansın. İş kanununun bugünkü sakat hükümleri değişsin. İşten çıkarmalarda patronlar değil işçi temsilcileri karar versin. İşçi sağlığına önem verilsin. İş kazalarını önleyici tedbirler alınsın. İşçi ücretleri ve sosyal haklar artsın. Vergi yükümüz hafiflesin. Genel grev ve siyasi grev hakkımız tanınsın. Demokratik haklarımız gelişsin. Uluslararası işçi sınıfı hareketi ile dayanışma kurmamız engellenmesin.

İşte belli başlı taleplerimiz bunlar. Bu taleplerimizi gerçekleştirmek bizim çalışmamıza bağlıdır. Sermaye sınıfını da, sendika yöneticilerini de yola getirecek olan biziz. Bizler birleşip mücadele ettikçe yapamıyacağımız bir iş yoktur. Yeter ki ne yapacağımızı bilelim.

● Kemal Türkler

DİSK: üyeleri artıyor

1975 yılında DİSK (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) üye sayısını artırmaya devam etti. TÜRK-İŞ'ten ve bağımsız sendikalardan DİSK'e katılmalar oldu.

Görünüşte DİSK'te bir gelişme var. Ama bu gelişme sadece üye sayısını artırmayla kalıyor. Aslı aranırsa, DİSK'in özünde bir gerileme var. Eskiden DİSK'in daha az üyesi vardı. Fakat ağırlığı daha fazlaydı. Bu ağırlığı da TÜRK-İŞ'e göre daha doğru bir siyaset takip etmesinden doğuyordu. Gerçi o zamanda DİSK yöneticileri siyasi amaçlardan çok sendikacılığa önem veriyordu. Ama hiç olmazsa TÜRK-İŞ'in **«partilerüstü politika»** dediği şeye karşı çıkıyorlardı. Ve o günün şartlarında işçi sınıfına en yakın olan Türkiye İşçi Partisi ile birlikte görünmeye dikkat ediyorlardı.

Son yıllarda ise DİSK yöneticileri çok yanlış bir siyaset içindedirler. DİSK yöneticileri arasında **«sosyal demokrat»** eğilimli olanlar çoğunluktadır. Geçen sene Mayıs ayında yapılan genel kurulda DİSK' özünde sermaye partisi olan CHP nin peşine takılmak istenmiştir.

DİSK yöneticilerinin sermaye kuyrukçuluğu çabaları da sökmeyecektir. Gelişen işçi sınıfı hareketi tarafından mutlaka aşılacaklardır.

Gerçek sendika liderleri nasıl olmalıdır

Lider, sorumluluğunu taşıdığı topluluğun fikirlerini, duygularını anlayan kişidir. Yani lider, o topluluğun nabzını elinde tutar, duyar. Ve onlardan aldığıyla kendi bilgi ve tecrübelerini birleştirerek onları belli bir hedefe götürür. Bu nitelikleri işçi sendika liderlerine uyguladığımızda şunları görmemiz gerekir : Bilgili olacak, yaşayış ve düşünce olarak sınıfından kopmamış olacak.

Bir örnek olarak, Zonguldak Maden İşçileri Sendikası liderlerine baktığımızda ise gördüğümüz şudur: Bu liderler işçi sınıfından kopmuşlardır; işçi sınıfının yaşadığı hayatı, çalışma şartlarını görmemektedirler. Kendileri lüks içinde yaşamaktadırlar. Düşünce ve yaşayış olarak patronun, işverenin yanındadırlar. Daktilo ile yazılmış bir yazıyı bile okumaktan aciz liderler vardır içlerinde. Nitekim çıkardıkları gazetelerinde de işçi sınıfından ne kadar uzak oldukları görülmektedir. Orada işçiyi eğitecek tek bir satır yok iken, işçilerin bilincini saptıracak çok şey vardır. Resimli roman, hikaye, spor vardır... Daha uzun yazmaya gerek yok. Çünkü işçiler, bunların örneklerini her gün görüyorlar, duyuyorlar.

Tabii ki bu tip liderler, işçi sınıfının, maden işçilerinin sorunlarını çözemezler. İşçilerin liderleri kararlı, mücadeleci, bilinçli olmalı; bu yeteneklerini işçi sınıfının mücadelesinde kullanmalıdırlar. Yani işçi sınıfının davasına inanmış olmalıdır.

Bu yetenekler ise ancak sosyalistlerde bulunur. İşçilere önderliği ancak sosyalistler yapabilir. Ve, Zonguldakta da, bütün diğer işyerlerinde de sosyalist öncü işçiler vardır. İleri görüşlü, namuslu, dürüst işçiler vardır. O işçiler, «Bana ne», «Ben düzeltemem» düşüncesiyle hareket etmemelidirler. Aktif mücadeleye, sınıfının mücadelesine, sendikalarda daha etkin olma mücadelesine girmeli, bu mücadeleyi başlatmalıdırlar. İşçilerde kendilerine öncülük yapabilecek bu işçileri mücadeleye girmeleri için teşvik etmelidirler.

Gazetemiz de bu mücadele için olanaklarını kullanacaktır. Bu mücadele sonucunda geçmişin asalakları tasfiye edilecektir. Bizim bunların olacağına inancımız tamdır.

Ve bu inançla;

İşçilerin önderlerini, öncü sendika liderlerini şimdiden selamlarız.

(NOT: Bu yazı İŞÇİ DAVASININ 1. Sayısından alınmıştır.)

Sendikada demokrasi nasıl sağlanır

«Sendika içi demokrasi» işçiler tarafından uygulama alanına sokulur. Her hak gibi sendikada söz sahibi olma hakkı da işçilere verilmez, işçiler tarafından alınır. İşçilerin zorlaması olmadan sendikacılar demokrasiye yer vermezler. Sendikacıların doğru yola gelmesi için işçilerin kararlı mücadele vermesi şarttır.

Demokrasi uygulaması bakımından sendika tüzüklerinin çok önemi vardır. Sendikaların yönetimi tüzüklerine göre yapılır. Tüzükler sendikaların genel kurullarında kabul edilir. Tüzüklerin değişimi de aynı şekilde genel kurullarda yapılır. Mevcut sendika tüzüklerinin çoğu demokratik olmaktan uzaktır. Sendika tüzüklerine demokratik bir öz kazandırmak için şu noktalara dikkat edilmelidir :

★ Sendika genel kurulunda taban arasından seçilmiş delegelerin ezici çoğunlukta olması sağlanmalıdır. Tabii delegelik kaldırılmalıdır. Delegelerin çoğu işyerinde bizzat çalışmakta olmalıdır. Ancak böylelikle genel kurula gerçekten işçilerin egemen olması sağlanabilir. Ancak böylelikle işçilerin sorunlarının genel kurulda görüşülmesi ve tartışılması sağlanabilir.

★ Sendika tüzüklerinde **genel kurul - yönetim kurulu - yürütme kurulu** arasındaki ilişkiler karşılıklı olarak uyumlu ve tutarlı bir şekilde tespit edilmelidir. Sendikaların temel çalışma ilkeleri genel kurul tarafından çizilmeli, sendika yöneticileri bu ilkeleri uygulamakla yükümlü olmalıdırlar.

★ Genel kurul, Yönetim Kurulu'nu seçmeli, Yönetim Kurulu kendi arasında görev bölümü yaparak yürütme (İcra) Kurulu'nu seçmelidir. Yürütme Kurulu'nun Genel Kurul tarafından seçilmesi usulüne başvurulmamalıdır. Yönetim Kurulu tarafından seçilerek görev alan Yürütme Kurulu üyeleri Yönetim Kurulu tarafından her an değiştirilebilmelidir. Ücretli yöneticiler hiç bir zaman kendilerini «temelli» olarak görmemelidir. Ayrıca ücretli görev yapma konusunda sınırlama konulmalı, iki dönemden fazla ücretli sendika yöneticiliği yapma önlenmelidir.

★ Yürütme Kurulu dönem içinde Yönetim Kurulu'na karşı, dönem sonunda ise Genel Kurul'a karşı sorumlu olmalıdır. Ücretli sendika yöneticilerine ancak görevlerini yerine getirecek kadar yetki (insiyatif) tanınmalıdır. Sendikacılar başıboş bırakılmamalıdır. Önemli meselelerde mutlaka yönetim kurulu kararı şart koşulmalıdır.

★ Sendika yönetiminde açıklık esas olmalıdır. Çok özel durumlar dışında bütün yönetim kurulu kararları anında işçilere açıklanmalıdır. Sendika adına yapılan harcamalar mutlaka sendika ilan tahtasına asılmalıdır. Sendikanın gelirlerinin çarçur edilmesi önlenmelidir. Ayrıca bazı sendikalarda görüldüğü gibi, işçinin parası - sendikanın parası diye yapılan sahte ayırım ortadan kaldırılmalıdır.

★ Sendika üyesi işçilerin fikir özgürlüğü güvence altına alınmalıdır. Özellikle «üyelikten çıkarılma» konusunda dikkatli olunmalıdır. Yürütme Kurulu veya Onur Kurulu kararıyla üyelikten çıkarılma önlenmelidir. Yürütme Kurulu sendikada disiplin sağlama bakımından Onur Kurulu'na sadece «öneri» yapabilmelidir. Onur Kurulu da üyelikten çıkarma konusunda kesin karar alamamalı, sadece bazı görevleri askıya alabilmelidir. Üyelikten çıkarma konusunda asıl söz sahibi Genel Kurul olmalıdır. Çıkarılması istenen üyeye Genel Kurul'da savunma hakkı tanınmalıdır. Böylece mevcut sendikacıların üyelikten çıkarılma yetkisini kendilerine karşı çıkan işçilere karşı bir tehdit aracı olarak kullanmaları önlenmelidir. Türk-İş'te olsun, DİSK'te olsun sendikacıların çoğunun fikir özgürlüğü konusundaki tutumu hemen hemen aynıdır. Üyelikten çıkarılması istenen işçiler genellikle sosyalizme inanmış işçiler olmaktadır.

(Not: Bu yazı İŞÇİ DAVASI'nın 18. ci sayısından alınmıştır.)

1975 İŞÇİ EYLEMLERİ

BEKO işçileri polisle karşı karşıya.

BEKO: İşçiler adliyede

1975 başlarında BEKO işyerinde MADEN-İŞ ve CEVHER-İŞ sendikaları yetki anlaşmazlığına düştüler. Beko işçilerinin hemen hepsi MADEN-İŞ'i seçmişti. İşçiler bu yüzden mahkemeye başvurup işçiler arasında yetki oylaması yapılmasını istediler. Ve mahkemenin karar vereceği gün topluca Adliye binasına kadar gittiler. Polis işçilere engel olmak istedi. Bunun üzerine işçiler ve polis arasında çatışma çıktı. Aralarında kadınların da bulunduğu bazı işçiler yaralandı.

Bu olay 17 Ocak 1975 tarihinde oldu. Bu olay üzerine CEVHER-İŞ sendikası yetki iddiasından vazgeçmek zorunda kaldı. Ve daha sonra yapılan oylamada işçilerin hepsinin MADEN-İŞ'i istediği ortaya çıktı.

ELEKTRO-METAL işçileri 500 günden fazla grev yaptı.

ELEKTRO-METAL: Uzun bir grev

İstanbul'daki ELEKTRO-METAL fabrikasında çalışan işçiler çok uzun bir grev yaptılar. İşçiler greve 5 Nisan 1974 te başlamıştı. Patronun uzlaşmadan kaçması yüzünden 560 işçinin başlattığı grev 500 günü aştı.

Fabrika sahibinin bu tavrının sebepleri vardı. Bir kere patron, grev süresince işverenler sendikasından maddi yardım görüyordu. Ayrıca patronun tek işyeri bu fabrika değildi. Başka işyerleri de vardı. Üstelik böyle vasıflı işçiye ihtiyaç olmayan bir döküm işinde fazla ücret ödemeyi lüzumsuz buluyordu. Bu arada aynı iş kolundaki diğer işçilerin grevi yeterince desteklememesi de patrona umut veriyordu.

Sonunda sağlanan bir anlaşma ile grev bitti. ELEKTRO-METAL işçileri emsallerine göre daha düşük haklarla sözleşme imzalamak durumunda kaldılar. Aralarındaki bazı kıpırtılara rağmen işçiler sonuna kadar sabır gösterdiler.

SUNGURLAR işçileri sendika seçme hakkını kullandı.

SUNGURLAR: Başarılı bir direniş

İstanbul'daki SUNGURLAR işçileri geçen yıl uzun süren bir eylem yaptılar. İşçiler sendika seçme haklarının işyerindeki patron tarafından çiğnenmek istemesi üzerine 5 Ağustos 1975 te üretimi durdurdular.

İşçilerin gücünü kırmak için bir sürü oyun oynandı. İşçilerin üzerine saldırılar düzenlendi. Ama Sungurlar işçileri yılmadı. Çevredeki diğer işçiler de SUNGURLAR işçilerini canlı olarak desteklediler. Sonunda işçilerin dediği oldu. SUNGURLAR işçilerini MADEN-İŞ Sendikasının temsil edeceğini patron kabul etmek zorunda kaldı. Bu arada atılmış olan işçilerin de tekrar işbaşı yapması kabul edildi. SUNGURLAR işçileri 114 gün süren eylemlerini yüzlerinin akıyla bitirdiler.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİ PARTİLERİ VE SENDİKALARI AŞTI

1975 yılı işçiler için oldukça hareketli geçti. Her gün işyerlerinden eylem haberleri geldi. Direnişlerin grevlerden çok oluşu dikkati çekti. Direnen işçilerin sayısı yüzbini aştı.

İŞÇİLER HAKSIZLIĞA KARŞI DİRENİYOR

Geçen yılın işçi eylemlerine bir göz atalım. İşçilerin nelerden şikâyet ettiklerini, neler istediklerini görelim.

İşçiler, iş güvenliği istiyor. Sendika seçme hakkını kullanmak istiyor. Beden sağlığı ve can güvenliği istiyor. İşçiler, toplu sözleşmelerin uygulanmasını istiyor. Patronların lokavt yapmasını önlemek istiyor. İşçiler, memur sayılmak istemiyor. Demokratik haklarının kısıtlanmasını istemiyor.

İşçilerin istekleri genel olarak bu noktalarda toplandı. Ancak işçi eylemleri daha çok iki neden yüzünden doğdu: İş güvenliği **ve** Sendika Seçme Hakkı.

Türkiye'de işten çıkarılmak demek aç kalmak demektir. Bütün kapitalist sistem içinde olan işsizlik Türkiye'de de yaygın. Üstelik işten çıkarmalar patronların insafına bırakılmış durumda. İşçilerin kendilerini korumak için eylemden başka çareleri yok. Geçen yıl, bazı arkadaşları işten atılmak istenince işçiler bunun için eyleme geçtiler. Çünkü işçiler aynı felaketin yarın kendi başlarına gelebileceğini hissediyorlar. Ve patronlara karşı birbirlerine sahip çıkıyorlar.

Sendika seçme yüzünden doğan eylemlerin iki sebebi var: Birincisi, patronlar işçileri temsil edecek sendikayı kendileri tayin etmek istiyor. İşçiler de patronların bu kirli oyunlarını bozmak için eyleme geçiyor. İkincisi, bu işi sendikacılar da körüklüyor. Türkiye'de sendikacılığa cazip bir meslek olarak bakılıyor. Sendikacılar ne kadar fazla üyeleri olursa gelirlerinin o kadar artacağını hesaplıyorlar. Sendikacıların koltuk sevdası ile patronların kâr hırsları birleşince, işçiler arasında sendika kavgasının ardı kesilmiyor. İşçiler, aslında patronlara karşı mücadelede gerekli olan güçlerini daha sözleşme başlamadan harcamış oluyorlar. Bu işten en kârlı çıkan da patronlar oluyor.

İŞÇİLER NASIL DİRENİYOR?

İşçi eylemlerinin çok önemli bir yanı var. İşçiler sadece şikâyet etmekle, sadece istemekle kalmıyor. Kuru gürültü ile yetinmiyorlar. İşçiler isteklerini elde etmek için ne yapacaklarını biliyorlar. Patronların hangi dilden anladığını biliyorlar. Ve «eylem» deyince işçilerin aklına «üretimi durdurma» **geliyor. Geçen yıl da böyle oldu. İşçiler, ya topluca işlerini bıraktılar. Ya da topluca işlerini yavaşlattılar. Yani patronları zorlamanın yolunun üretimi ve kârı kısmaktan geçtiğini göstermiş oldular.**

İŞÇİ EYLEMLERİNİN ANLAMI

İşçi eylemleri bir çok bakımdan yararlı. İşçilerin patronların lütfunu beklemeksizin harekete geçmesi olumlu. İşçilerin canla başla görevlerine koşması olumlu. Bu arada işçilerin tecrübeler kazanması da olumlu.

Ancak çok dikkat edilmesi gereken bir durum var. İşçi eylemleri «kendiliğinden» **bir karakter taşıyor. Yani işçiler kendi el yordamıyla eylem ihtiyacını duyuyor. Eylemlere işiçler karar veriyor, işçiler yürütüyor.**

Aslında, eylemlere, işçi sınıfının kendi partisinin ve sendikalarının yol göstermesi gerekir. Hiç bir hareket tek başına bereket getirmez. İşçi eylemleri daha çok ekonomik kaynaklardan doğar. Ama doğru ve tutarlı bir siyaset içinde yürütülmezse hedefine ulaşamaz.

Kısacası, işçi eylemlerini küçümsemek ne kadar yanlışsa, olduğundan büyük göstermek de o kadar yanlıştır. Eylemlerin en öğretici yanı şurasıdır: Türkiye'de henüz bir «işçi sınıfı partisi»**nin olmayışının eksikliği kendini daha açık hissettirmektedir. Kendilerine «sosyalist» etiket takan partiler olayların gerisinde ve dışında kalmıştır. İşçilerin davasına inanan herkes işçi sınıfı partisinin oluşturulması için elinden geleni yapmalıdır. İşçi sınıfının içinde öne çıkanlar ile işçi sınıfına inananlar bu yolda elele vermelidirler.**

TARİŞ VE SEYDİŞEHİR'DE İŞÇİLER ARASINDA ÇATIŞMA

1975 yılında iki büyük işyerinde çıkan olaylar ayrı bir önem taşıyordu. İzmir TARİŞ ve Konya SEYDİŞEHİR fabrikalarında çalışan işçiler arasında zaman zaman silahlı çatışmalar görüldü. Sermayenin adamları ile sendikaların yöneticilerinin yanlış tutumları yüzünden işçiler birbirlerine düşürüldüler.

TARİŞ bir devlet kuruluşudur. Olaylar TARİŞ'e bağlı üzüm suları fabrikası ile iplik fabrikasında görüldü. Olaylar sendikalar arasındaki çekişme yüzünden doğdu.

Fabrika yönetācileri işçiler arasına «komando» denilen kiralık adamlarını soktular. Onları işçilerin üzerine saldırtıp olayları kışkırttılar. Sermayenin uşakları, işçilerin TÜRK-İŞ'e bağlı TEKSİF sendikasına bağlanmasını istiyor. Oysa işçilerin çoğunun DİSK'e bağlı TEKSTİL Sendikasını istedikleri anlaşılıyor.

Son olarak 9 Aralık 1975 tarihinde «komando» denen işçi düşmanları işçilere saldırtıldılar. Bu arada 35 işçi yaralandı. Bunun üzerine işçiler eyleme geçtiler ve işbaşa yapmadılar. Buna karşılık işveren lokavt kararı aldı. İşçileri toptan işten çıkarmakla tehdit etti. 30 Aralık 1975 tarihinde işçiler tekrar işbaşı yaptılar. Henüz ihtilaf çözüm bulmuş değil. Çekişmeler ve sürtüşmeler devam ediyor.

Yaralanan TARİŞ işçileri hastanede.

Aynı şekilde SEYDİŞEHİR Alüminyum Fabrikası da bir iktisadi devlet kuruluşudur. Fabrikada 8 bin kadar işçi çalışmaktadır. İşyerinde iki sendika yetki kavgası yapmaktadır. 31 Ocak 1976 da yeni toplu sözleşme görüşmeleri başlayacaktır. DİSK'e bağlı ÖZGÜR ALÜMİNYUM Sendikası ile TÜRK-İŞ'e bağlı TÜRK-METAL Sendikası işçilerin çoğunu kendi üyeleri olduğunu öne sürmektedir.

SEYDİŞEHİR fabrikasında da olaylar sendika çekişmesinden doğmaktadır. TARİŞ'te olduğu gibi burada da işveren işçilerin arasında «komando» denen kiralık adamlarını sokmuştur. Bunlar her fırsatta ve her yerde işçilerin üzerine saldırmaktadır.

ÖZGÜR ALÜMİNYUM Sendikası şu anda «bağımsız» gibi görünüyor. Ancak üyelerin çoğu DİSK'e geçmek istiyor. Ancak işverenler buna razı olmuyor. Geçen yaz işçiler DİSK'e geçme kararı almak için bir toplantı tertip ettiler. Ancak bu toplantı «komando» denen işçi düşmanlarının saldırısına uğradı ve dağıldı.

En son 26 Aralık'ta da bir saldırı oldu. İşçiler yaralandı. Ayrıca ÖZGÜR ALÜMİNYUM yöneticileri hakkında tutuklanma kararı çıktı. Olaylar devlet görevlilerinin de işverenlerin istediği sendikanın işini kolaylaştırmaya çalıştığını gösteriyor.

İŞÇİ DAVASI

SERMAYE SINIFI İŞÇİLERİN KANLARIYLA YAŞIYOR

Ölen işçilerin aileleri ağlaşıyor.

Hindistan'da 400 maden işçisi boğuldu

1975 yılının son günlerinde Hindistan'ın Kalküta bölgesinde büyük bir iş kazası oldu. Bir kömür ocağında ani bir patlama sonucu toprak çöktü. İşçiler orada sıkışıp kaldılar. Bu arada yandaki bölmede bulunan sular da işçilerin bulunduğu yere doldu. Sonunda ocakta kalan bütün işçiler boğularak öldüler. Hükümet ölen işçilerin sayısının 400 olduğunu söyledi. Ancak, sendika yöneticileri, en az 800-900 işçinin boğulduğunu söylüyor.

Aslında bu kaza, ocakta yeterli emniyet tedbirlerinin alınmamasından doğmuştur. Ocağa dolan sular, daha önce çalıştırılmayan bir bölümden gelmiştir. Çalıştırılmayan ocağın kapatılmış olması gerekirdi. Ocağı işleten şirketin bu açık ihmali yüzünden büyük kaza meydana gelmiştir. Bu yüzden aynen Türkiye'de olduğu gibi bunlar iş kazası değil düpe-düz birer iş cinayetidir. İnsan hayatını hiçe sayan patronlar işçileri göz göre göre ölüme itmektedirler.

Bu olay, Türkiye'de gerektiği kadar duyulmadı. İşçi sendikaları bile sustular. Yalnızca Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu kuru bir telgraf çektiğini açıkladı.

Hindistan'da halk korkunç bir sefalet içindedir. Açlık ülke çapında hüküm sürmektedir. Açlık çekenler mağazalara bile saldırmaktadır. Böyle bir ortamda ölen maden işçilerinin ailelerinin ne kadar zor durumda kaldıkları bellidir. Yukardaki resimde de bu durum görülüyor. İşçilerin çoluk-çocukları üstünü-başını bile örtünemiyor.

Hindistan maden işçilerinin ailelerine yardım etmek bütün Türkiye işçilerinin, özellikle maden işçilerinin görevidir. Bütün ülkelerin işçileri kardeştir. İşçilerin acılarını dertlerini ancak işçiler bilir. Bütün işçiler, Hindistan'lı kardeşlerine yardıma koşmalı ve işçi sendikalarını da yardıma zorlamalıdır. Uluslararası işçi sınıfı dayanışması ancak böyle gösterilir.

Hindistan maden işçilerine mektup

Kalküta kömür ocaklarında sizlerin başına gelen faciayı duyduk. Bütün işçi kardeşlerimizin ve ailelerinin acısını yüreğimizde paylaşıyoruz. Aynı acıyı yıllardır biz de çekiyoruz. Şirketlerin, patronların tedbir almayışı yüzünden işçi kardeşlerimiz ocaklarda ölüme terkediliyor. Sadece geçen yıl Zonguldak'ta 69 kardeşimiz öldü. Binlercesi yaralandı.

Bütün kapitalist ülkelerde işçiler iş cinayetlerine kurban gidiyor. Patronların karları uğruna işçilerin kanları akıtılıyor. Ama, inanıyoruz ki, Hindistan ve Türkiye işçi sınıfı ile Uluslararası işçi sınıfı hareketi kapitalist sistemin zulmüne dur diyecektir.

İşçi sınıfının siyasi bir gazetesi olarak bizler haklı mücadelenizde her zaman yanınızda olduğumuzu belirtiriz.

İŞÇİ DAVASI

(NOT: Bu mektup, Hindistan Maden İşçileri Sendikası, La spatrai Sarani, Calküta 20 adresine gönderilmiştir.)

İŞÇİ DAVASI: İşçilerin haftalık ekonomi ve politika gazetesi. Sahibi: Yıldırım Eryılmaz / Sorumlu müdür: Faruk Coşkun / Yönetim yeri: Nizam cad. Birlik iş hanı, kat: 3, No: 311 - ZONGULDAK. / Yazışma adresi: P.K. 68 - Zonguldak / Tel: 3886 / İstanbul bürosu: Alemdar mah. Çatalçeşme sok. Atalay iş hanı, No: 27, Cağaloğlu - İSTANBUL / Abone: altı aylık 25 Tl. yıllık: 50 Tl. / Dizgi - Baskı: BAŞARAN Matbaası, telefon 26 43 09 - Cağaloğlu - İst.

Kapitalist ülkelerde işçilerin can güvenliği yoktur

İş kazaları hakkında 1974 yılı rakkamları, bu gerçeği bir kere daha dile getiriyor. Nitekim 1974 yılında Türkiye'de 190 bin iş kazası olmuştur. Bu kazalar neticesinde 1117 işçi ölmüş ve 2762 işçi de sakatlanarak çalışamaz duruma gelmiştir. Sosyal Sigortalar Kurumu 1974 yılı raporlarında rakkamlar böyle. **Sermaye sınıfı 1974 yılında da işçilerin kanıyla beslenmiştir.**

Bu gerçek gelişmiş kapitalist ülkeler içinde geçerlidir. Tablo 1 bunu açıkca göstermektedir.

	KAZALAR			ÖLÜMLER		
YILLAR	1960	1965	1971	1960	1965	1971
A.B.D.	1.950.000	2.100.000	2.500.000	13 bin	14 bin	14 bin
B.alman.	2.800.000	2.700.000	2.400.000	5 bin	5 bin	6.500
FRANSA	1.000.000	1.150.000	1.100.000	1500	2.000	2.200

(TABLO — 1)

Daha ayrıntılı hesaplar yapıldığında, acı fakat gerçek olan şu rakkamlar ortaya çıkmaktadır: Amerika'da ortalama dakikada 18-20 civarında iş kazası olmaktadır. Ve bir işgünü içinde 55 işçi hayatını kaybetmektedir. Almanya'da da durum farklı değildir. Nitekim Almanya'da dakikada 13 iş kazası olmakta ve her iki saatte bir ölümle sonuçlanan iş kazası olmaktadır. Yine Almanya'da her yıl 145 Türkiyeli işçi iş kazalarında ölmektedir. Bu rakkam her geçen yıl artmaktadır. 1973 yılında Almanya'da iş kazasında ölen Türkiyeli işçi sayısı 228 olmuştur.

Tablo 1 den anlaşıldığı gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde iş kazaları hayli yüksektir. Ancak Türkiye ile karşılaştırıldığı zaman, bu ülkelerde iş kazalarının oran olarak daha düşük olduğu görülmektedir. Nitekim Türkiye'de her yıl 100 işçiden 10'u iş kazası geçirmekte ve her 10 bin işçiden 6'sı ölmektedir. Amerika'da ise her 100 işçiden 3'ü iş kazasına uğramakta ve 10 bin işçiden 2'si ölmektedir.

Türkiye iş kazalarında başta geliyor

Türkiye'de iş kazalarında her gün 4 işçi ölmektedir. 500 işçi yaralanmaktadır.

Türkiye, iş kazalarının en çok olduğu ülkelerden biridir. Ve iş kazaları her geçen yıl artmaktadır. Nitekim 1970 yılında 145 bin olan iş kazası, 1974 yılında 190 bine çıkmıştır.

Türkiye'de 1974 yılında en fazla iş kazası inşaat sanayisinde olmuştur. İş kazalarının fazlalığı bakımından kömür madenciliği ikinci sırayı almaktadır. Ve iş kazalarının fazla olduğu diğer sanayi dalları Türkiye'de gelişmekte olan sanayilerdir. (Tablo 2)

TÜRKİYE 1974 İŞ KAZALARI

FAALİYET KOLU	İŞ KAZASI	ÖLÜM
KÖMÜR MADENCİLİĞİ	12 bin 100	266
İNŞAAT SANAYİSİ	31 bin 6 yüz	346
MADENİ ESYA SANAYİSİ	22 bin 8 yüz	21
TEKSTİL SANAYİSİ	14 bin 4 yüz	19
OTOMATİV SANAYİSİ	14 bin 8 yüz	20
ULASTIRMA	4 bin	126
DİĞER	90 bin 5 yüz	319
TOPLAM	190 bin 200	1117

(TABLO — 2)

Türkiye'de iş kazalarıyla ilgili olarak rakkamlar ortadadır. Sermayedar sınıf, ekonomiyi tahrip ediyor gerekçesiyle her fırsatta grevlere karşı çıkmaktadır. Halbuki Türkiye'de iş kazalarıyla kaybolan işgünü, grevlerle kaybolan işgününden 8 kat fazladır. Grevlere karşı çıkan sermayedar sınıf, iş kazaları karşısında kılını kıpırdatmamaktadır. Çünkü, kazaları önleyici tedbirlerin alınması kârlarını azaltacaktır.

ZONGULDAK'DA İŞ KAZALARI

Zonguldak kömür ocaklarında :

■ Her 5 günde 1 işçi ölüyor. Hergün 22 işçi yaralanıyor.

■ Her yıl 76 işçi ölüyor. 8243 işçi yaralanıyor.

■ 1940 yılından 1974 yılına kadar ölen işçi sayısı 2 bin 607. Yaralanan işçi sayısı ise 218 bin 618.

■ Her bir ton kömürde yarım gram işçi kanı var.

1975 yılına kadar olan rakkamlar böyle. 1975 yılında da durum değişmedi. 69 maden işçisi iş kazasında öldü. Binlerce işçi yaralandı, sakat kaldı. Zonguldak Ereğli Kömürleri İşletmesi maden ocaklarında ölenleri, Tablo 3 ölüm sebeplerine göre göstermektedir.

Ölüm Sebebine göre	
GÖÇÜK	37
GRİZU İNFILAKI	13
SIKIŞARAK	10
BOĞULARAK	5
ÇARPARAK	2
BAĞ SADMESİ	1
DÜŞEREK	1
TOPLAM	69

Her yıl 70-80 işçinin ölümüyle, binlercesi işçinin sakat kalmasıyla sonuçlanan bu iş kazalarının sebepleri kısaca şunlardır :

■ Maden ocaklarında gerekli emniyet tedbirleri alınmamaktadır.

■ Üretim zorlaması yapılmaktadır. Kömür çıkarımı için yatırım masrafları azalırken, kömür üretimi yıldan yıla artmaktadır.

■ İşçiler mesleki eğitimden yoksundur.

■ Ücretlerin düşüklüğü ve pavyon yemeklerinin kalitesizliği yüzünden işçileryeterli şekilde beslenememektedirler.

■ Maden ocaklarında makinalaşma yetersizdir.

■ İş amirleri işe ve işçiye karşı ilgisizdir.

Sebepler arttırılabilir. Kömür ocaklarında iş kazasına yol açan bu sebepler genel olarak diğer iş kolları için de geçerlidir. Zira kapitalist sistemde esas olan KÂR için üretim yapmaktır. İşçilerin ölmesi, sakat kalması sermayedarlar için önemli değildir. Sermayedarlar için KÂR, bütün insani değerlerin üstündedir.

Meydana gelen iş kazalarında işçilerin hiçbir kusuru olamaz. İşçi intihar etse bile bunun sorumlusu tamamen patronlardır. Çünkü, bu harekete başvurmayı gerektiren sebebi yaratanlar, sermaye sınıfının iktidarları ve patronlarının tutum ve davranışlarıdır. Bu bakımdan iş kazası ile ilgili tazminat davalarında mahkemelerin, kusurluyu tesbit etmek için bilirkişiye başvurmaları gereksizdir. Her iş kazasında kusurun tamamı patronlara aittir.

Maden işçilerinin ve diğer işçilerin iş kazaları sorunu, kökünden ancak sosyalist iktidarda çözümlenebilir. Çünkü, sosyalist sistemde üretimin amacı KÂR değildir. Üretimin amacı, insan ihtiyaçlarının daha mükemmel şekilde karşılanmasıdır. Fakat şimdiden de bu iş cinayetlerine DUR demek gerekir. İş kazalarına yol açan sebeplerin ortadan kaldırılması için sermayedarlara karşı aktif mücadeleye başlanmalıdır. İşçiler böyle bir mücadele için sendika yöneticilerini zorlamalıdırlar. İşçi sınıfının partisi olduğunu iddia eden partiler, iş kazalarını protesto eden gösteriler tertiplemelidirler.